

революції. Сьогодні ми можемо говорити вже про цілу систему впливу на свідомість суспільства, яку найчастіше використовують тоталітарні або авторитарні режими для досягнення своїх агресивних цілей.

Джерела та література

1. Василюшин В. Основні підходи до розуміння пропаганди тероризму. *Інформація і право*. 2016. № 2(17). С. 99–105.
2. Волковский Н. Л. История информационных войн: т. 2 (XX век) / ред. И. Петрова. Санкт-Петербург: Полигон, 2003. 736 с.
3. Історія інформаційно-психологічного протидіювання: підруч. / за заг. ред. Є. Скулиша. Київ: Науково-видавничий відділ Національної академії СБ України, 2012. 212 с.
4. Лайнбарджер П. Психологическая война / ред. Н. Берникова. Москва, 1962. 350 с. URL: <file:///C:/Users/1/Downloads/95e98e93d636e309cb14ddc4e074041d.pdf>
5. Петрик В. Сутність інформаційної безпеки держави, суспільства та особи. *Юридичний журнал*. 2009. С. 122–135.
6. American Historical Association. What is propaganda? *Illinois State Library: World War II – Documents (Illinois Digital Archives), 1944. G. I. Roundtable Series, EM 2*. 47 p. URL: <http://www.idaillinois.org/iif/info/isl3/14580/manifest.json><http://www.idaillinois.org/iif/info/isl3/14580/manifest.json>
7. Jowett G. Propaganda and persuasion. 4th ed. Thousand Oaks, Calif: Sage, 2006. 422 p.
8. Jowett G., O'Donnell V. Propaganda and Persuasion. 7th ed. Thousand Oaks, Calif: Sage, 2018. 416 p.
9. Kris E., Leites N. Trends in twentieth century propaganda. *Psychoanalysis and the Social Sciences*. 1947. № 1. P. 393–409.

Анісов Артур

Донецький національний університет імені Василя Стуса

ВПЛИВ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НА АМЕРИКАНО-КИТАЙСЬКІ ВІДНОСИНИ

Ключові слова: *Китай, США, конфронтація, інформаційні технології, міжнародна політика.*

Keywords: *China, USA, confrontation, information technologies, international policy.*

Сучасний стан відносин між Сполученими Штатами та Китаєм характеризується відносною напруженістю. За останнє десятиліття, відколи Китай вийшов на такий рівень економічного та технологічного розвитку, що став мало поступатися, а подекуди й випереджати США, відносини між цими державами також вийшли на рівень своєрідної конфронтації, що відображає суперництво цих двох суб'єктів політики за вплив на світовому рівні. Протистояння має багато вимірів, однак у сучасну епоху, коли в найбільш розвинені держави вже прийшло становлення інформаційного суспільства, залишається важливим виявити тенденції у відносинах між США та КНР під впливом інформаційних технологій.

Мета дослідження – з'ясувати вплив інформаційних технологій на американо-китайські відносини.

Активізація інформаційно-технологічних сутичок між США та КНР припала на перші роки після приходу до влади Сі Цзіньпіна у Китаї, коли було онов-

лено китайські пріоритети у зовнішній політиці та взято курс на становлення регіонального лідерства із виходом на глобальний рівень. У 2014 р. китайські хакери зламали комп'ютерну систему Управління кадрової служби США [11], внаслідок чого було викрадено приблизно 22 мільйони кадрових записів, які оброблялися в інституції. Колишній директор ФБР Джеймс Комі заявляв, що це була дуже масштабна справа з погляду національної безпеки та контррозвідки. Фактично Китаю вдалося отримати доступ до сховища інформації про всіх, хто працював або досі працює на уряд Сполучених Штатів [8].

У жовтні 2018 р. Комітет Сенату з внутрішньої безпеки та урядових справ провів слухання щодо загрози для США з боку Китаю. Перед слуханням у «Bloomberg» було опубліковано статтю, в якій зазначалося, що Китай вбудовує технологію в мікročіпи, які надсилаються до Америки, що дає змогу збирати дані про американських споживачів. Хоча і директор ФБР Крістофер Рей, і міністр внутрішньої безпеки Кірстен Нільсен відмовилися підтвердити цю заяву, однак все ж Нільсен заявила, що Китай став головною загрозою для США, а також ствердно прокоментувала спроби Китаю вплинути на вибори в США [3].

Вже у 2019 р. двох громадян Китаю звинуватили у викраданні медичних даних «Anthem» [4]. Приблизно 80 мільйонів записів компанії були зламані, і це викликало побоювання, що викрадені дані можуть бути використані для крадіжки особистих даних [1]. У лютому 2020 р. уряд Сполучених Штатів звинуватив членів Народно-визвольної армії Китаю в зламі американського бюро кредитної історії «Equifax» і викраденні конфіденційних даних, що містили комерційну таємницю [13]. Особисті записи понад 145 мільйонів американців були скомпрометовані під час витоку даних «Equifax» ще у 2017 р. [7]. А у квітні 2020 року телерадіоорганізація «Голос Америки» повідомляла, що за даними дослідників безпеки в інтернеті вже є ознаки того, що хакери, які є союзниками Китаю, брали участь у так званих «фішингових» атаках на американські політичні цілі напередодні виборів у Сполучених Штатах 2020 р. [9]. Станом на 7 липня 2020 р. уряд США мав намір розглядати заборону китайського застосунку потокового відео «TikTok» через проблеми національної безпеки. Держсекретар Майк Помпео заявив, що адміністрація Трампа усвідомлювала потенційну загрозу і тривалий час працювала над вирішенням цього питання [5]. Погрози адміністрації Трампа заборонити «TikTok» стали наслідком побоювання, що китайський уряд може використовувати застосунок для збору конфіденційної інформації про американських користувачів. Сама дискусія з цього питання є свідченням ширшого занепокоєння щодо ролі китайських технологічних компаній у глобальних комунікаційних мережах і потенціалу використання цих компаній як інструментів державного стеження чи пропаганди.

До того ж прояви конфронтації траплялися і в бізнес-середовищі, охопивши одну з найбільших китайських телекомунікаційних компаній «Huawei». Уряд США звинуватив «Huawei» у крадіжці комерційної таємниці, порушенні санкцій проти Ірану та створенні загрози національній безпеці через тісні зв'язки з урядом КНР. Ці звинувачення змусили США накладати санкції на «Huawei» та тиснути на інші країни, щоб виключити компанію з їхніх мереж 5G. Відтак у листопаді 2020 р. Дональд Трамп видав указ, який забороняє будь-яким американським

компаніям або особам володіти акціями компаній, які Міністерство оборони Сполучених Штатів зазначило як такі, що мають зв'язки з Народно-визвольною армією Китаю, до списку входила і «Huawei» [10]. У січні 2021 р. адміністрація Трампа відкликала ліцензії американської компанії «Intel» на постачання компанії «Huawei» продуктів і технологій [6]. А в червні 2021 р. Федеральна комісія зі зв'язку США одностайно проголосувала за заборону схвалення обладнання «Huawei» у телекомунікаційних мережах США з міркувань національної безпеки [12]. До того ж використовуючи міжнародний вплив, адміністрація Джо Байдена почала переконувати Об'єднані Арабські Емірати видалити обладнання «Huawei» зі своєї телекомунікаційної мережі, забезпечивши водночас подальше дистанціювання від Китаю [2].

Отже, у контексті протистояння Китайської Народної Республіки зі Сполученими Штатами інформаційний простір став одним із вимірів цієї конфронтації. Розвиток інформаційних технологій презентує новітні способи дистанційної діяльності служб спеціального призначення, що включає збір даних користувачів, компрометацію комерційної чи державної таємниці, вплив на технічні процеси внутрішнього адміністрування тощо. Враховуючи і раніше наявну напруженість у відносинах між цими двома акторами міжнародних відносин, інформаційні технології впливають на перехід конфронтації у цифровий та кібернетичний вимір, що пришвидшує низку процесів, однак не сприяє зникненню протистояння, закладаючи підстави для його посилення.

Джерела та література

1. Abelson R., Goldstein M. Anthem Hacking Points to Security Vulnerability of Health Care Industry (Published 2015). *The New York Times*. URL: <https://www.nytimes.com/2015/02/06/business/experts-suspect-lax-security-left-anthem-vulnerable-to-hackers.html>
2. Biden Prods UAE to Dump Huawei, Sowing Doubts on Key F-35 Sale. *Bloomberg*. URL: <https://www.bloomberg.com/news/articles/2021-06-11/biden-prods-uae-to-dump-huawei-sowing-doubts-on-key-f-35-sale>
3. Chiacu D. China trying to sway U.S. vote, poses threat: officials. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-security-china-idUSKCN1MK1SJ>
4. Chinese nationals charged for Anthem hack, 'one of the worst data breaches in history'. *POLITICO*. URL: <https://www.politico.com/story/2019/05/09/chinese-hackers-anthem-data-breach-1421341>
5. Disis J., Hansler J. The United States is 'looking at' banning TikTok and other Chinese social media apps, Pompeo says | CNN Business. *CNN*. URL: <https://edition.cnn.com/2020/07/07/tech/us-tiktok-ban/index.html>
6. EXCLUSIVE Trump admin slams China's Huawei, halting shipments from Intel, others sources. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/world/china/exclusive-trump-admin-slams-chinas-huawei-halting-shipments-intel-others-sources-2021-01-17/>
7. Miller M. FBI Director Wray warns of Chinese hacking, espionage threats against American companies. *The Hill*. URL: <https://thehill.com/policy/cybersecurity/506250-fbi-director-wray-warns-of-chinese-hacking-espionage-threats-against/>
8. Nakashima E. Hacks of OPM databases compromised 22.1 million people, federal authorities say. *Washington Post*. URL: <https://www.washingtonpost.com/news/federal-eye/wp/2015/07/09/hack-of-security-clearance-system-affected-21-5-million-people-federal-authorities-say/>
9. News V. China, Caught Meddling in Past Two US Elections, Claims 'Not Interested' in 2020 Vote. *VOA*. URL: https://www.voanews.com/a/east-asia-pacific_china-caught-meddling-past-two-us-elections-claims-not-interested-2020-vote/6188474.html

10. Pamuk H., Alper A., Ali I. Trump bans U.S. investments in companies linked to Chinese military. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/article/us-usa-china-securities-exclusive-idUSKBN27S2X3>

11. Perez E. FBI arrests Chinese national connected to malware used in OPM data breach | CNN Politics. *CNN*. URL: <https://edition.cnn.com/2017/08/24/politics/fbi-arrests-chinese-national-in-opm-data-breach/index.html>

12. U.S. FCC votes to advance proposed ban on Huawei, ZTE gear. *Reuters*. URL: <https://www.reuters.com/technology/us-fcc-votes-launch-further-crackdown-huawei-zte-equipment-2021-06-17/>

13. Viswanatha A., Volz D., O’Keeffe K. Four Members of China’s Military Indicted Over Massive Equifax Breach. *WSJ*. URL: <https://www.wsj.com/articles/four-members-of-china-s-military-indicted-for-massive-equifax-breach-11581346824>

Шевченко Денис

ПАТ «Вищий навчальний заклад

“Міжрегіональна Академія управління персоналом”»

ВПЛИВ ПРОПАГАНДИ, ЗМІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВІЙНИ НА КОНФЛІКТ МІЖ РОСІЄЮ ТА УКРАЇНОЮ: В ІСТОРИЧНОМУ ТА МІЖНАРОДНИХ АСПЕКТАХ

Ключові слова: *пропаганда, методи пропаганди, маніпулювання, війна Росії проти України.*

Keywords: *propaganda, methods of propaganda, manipulation, Russia’s war against Ukraine.*

Російська агресія проти України має глибокі історичні корені [1]. Одним із її інструментів є пропаганда. Коли саме вона стала зброєю російської влади, сказати складно. Водночас очевидним є те, що сучасна російська пропаганда є прямою спадкоємицею та послідовницею радянської ідеологічної політики.

Росія фактично з’явилася з брехні. Сучасний український історик В. М. В’ятрович у книзі «Наша столітня. Короткі нариси про довгу війну» слушно зазначає: «Росія як така з’явилась саме після поглинання українських земель. Із поступового знищення української козацької держави розпочалося народження імперії з украденою в українців назвою «Росія» – грецьким перекладом слова «Русь» [1, 19]. У сучасних умовах розгортання воєнної агресії це твердження має особливе значення. У російській пропаганді до початку повномасштабної війни 24 лютого 2022 р. завжди було чути «братський народ», що зумовлювало походження з однієї держави Русі.

Проте перша реальна згадка про Москву як про якесь містечко датується 1270 р. завдяки татарському перепису. Була ще невелика згадка 1238 р., до речі, вона цензурована московитами, тому що там написано, що москвичі тікали від татар, «нічого не бачачи», тобто в паніці [2]. Але не варто недооцінювати Кремль із його пропагандою та брехнею. У них також була теорія про те, що Москва – це третій Рим [3].

Якщо ми звернемося до радянського періоду, то ця пропаганда як була абсурдною, так і залишилася. До прикладу радянської пропаганди – національно-визвольна боротьба українців 1917–1921 рр. в Росії називається «громадянською